

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23To/88/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3820010254
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Javorková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3820010254.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Javorkovej a sudcov JUDr. Ondreja Samaša a JUDr. Mariána Dunčka na verejnom zasadnutí konanom dňa 13. októbra 2020 prejednal odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Prievidza a obžalovaného

W. Q.,

nar. XX.XX.XXXX v Z., trvale bytom W. B., t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Ilava, na verejnom zasadnutí prítomného,

ktoré podali proti rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T/51/2020 zo dňa 22.07.2020 a takto

r o z h o d o l :

I.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. zrušuje sa napadnutý rozsudok v celom výroku o treste odňatia slobody.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sa obžalovaný W. Q. odsudzuje podľa § 208 ods. 3 Tr. zák. s použitím §§ 36 písm. l), 38 ods. 2, 3 Tr. zák. a 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam k trestu odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. sa obžalovaný zaraďuje na výkon uloženého trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Výroky o vine a o ochrannom liečení v rozsudku súdu prvého stupňa zostávajú týmto zrušením nedotknuté.

II.

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolanie obžalovaného zamieta, pretože nie je dôvodné.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný W. Q. uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., pretože od presne nezisteného času, najmenej od roku 2017 do 16. decembra 2019 v mieste trvalého bydliska v B., ulica V. H. číslo 23X/XX, kde býval spolu so svojou matkou X. Q., nar. XX.XX.XXXX, ako aj na nezistených miestach v Z., kde občasne pracoval, pod vplyvom alkoholu fyzicky, psychicky, aj verbálne napádal svoju matku a to tým, že agresívnym spôsobom, presne nezistený

početkrát, opakovane pýtal od matky X. Q. peniaze približne v sume 5 eur na cigarety a alkohol, keď mu ich nedala, pritlačil ju k stene a držal jej ruky, až kým mu neprislúbila, že mu peniaze dá, hodil ju na posteľ, kľakol si na jej nohy a predlaktím sa jej oprel o hrud' pod krkom, čím ju začal dusiť a pustil až keď mu prikývla, že mu dá peniaze, povedal jej, že ak mu nedá peniaze, že si ich pôjde pýtať od starých rodičov, keď mu ich nedajú, tak sa im niečo stane a bude to jej vina, rozbíjal zariadenie a nábytok bytu, pričom vykrikoval, že mu má dať peniaze, keď mu nechcela dať peniaze, silno do nej strčil, v dôsledku čoho spadla na zem a udrela sa, udrel poškodenú otvorenou dlaňou do tváre, citovo ju vydieral a to tak, že keď pracoval v Bratislave, posielal jej SMS správy, aby mu poslala peniaze a keď mu ich nechcela poslať, vyhrážal sa jej, že spácha samovraždu, čím poškodenej spôsoboval fyzické a najmä psychické utrpenie.

Bol za to odsúdený podľa §§ 208 ods. 3, 39 ods. 1, 38 ods. 3 a 36 písm. j), l) Tr. zák. k nepodmienečnému trestu odňatia slobody vo výmere 4 roky. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bol na výkon tohto trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. mu bolo uložené aj ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Tento rozsudok nenadobudol právoplatnosť vo výroku o treste, keď voči nemu podali v zákonnej lehote odvolanie prokurátor i obžalovaný.

Prokurátor v písomných dôvodoch odvolania, ktoré zahlásil do zápisnice o hlavnom pojednávaní ihneď po vyhlásení rozsudku v neprospech obžalovaného, uviedol, že má za to, že neboli splnené zákonné podmienky na mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. Neexistuje žiadna významná okolnosť prípadu a ani pomery obžalovaného, ktoré by bolo možné vyhodnotiť v prospech aplikácie tohto ustanovenia. Protiprávne konanie obžalovaného totiž nebolo jednorazovým prekročením hraníc bežného správania sa voči vlastným rodičom, ale išlo o dlhotrvajúce strpčovanie ich života zo sebeckých dôvodov. Pokiaľ tiež súd prvého stupňa mienil zohľadniť zmenšenú príčetnosť obžalovaného, mal aplikovať ustanovenie § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. a nie ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák. Zo žiadnych súdom prvého stupňa uvádzaných skutočností napokon nevyplýva, že mimoriadne znížený trest v spojení s ochranným liečením bude v dostatočnej miere vplývať na prevýchovu obžalovaného a tento účel aj splní. Navrhol preto, aby krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), e) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a aby v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. sám uložil obžalovanému podľa § 208 ods. 3 Tr. zák. s použitím §§ 36 písm. j), l) a 38 ods. 3 Tr. zák. nepodmienečný trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby s zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák.

Obžalovaný v písomných dôvodoch odvolania prostredníctvom obhajcu uviedol, že súdom prvého stupňa uložený trest považuje za neprimerane prísny. Súd prvého stupňa sa podľa jeho názoru nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie vo vzťahu k uloženému trestu. Mal mu okrem iného priznať aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák., t.j. že napomáhal príslušným orgánom pri objasňovaní trestnej činnosti, pretože vyvinul „vyššiu dávku“ aktivity v snahe uľahčiť dokazovanie. Na jeho strane by tak vznikla výrazná prevaha poľahčujúcich okolností oproti priťažujúcim. Z ďalšieho znaleckého posudku na jeho osobu vyplynulo, že je závislý od alkoholu v rozhodujúcej tretej vývojovej fáze, a v čase spáchania trestného činu mohol mať znížené ovládacie a aj rozpoznávacie schopnosti, ale len na vrub požitého alkoholu. Počas celého konania viackrát deklaroval, že si teraz už uvedomuje negatívny dôsledok konzumácie alkoholu na jeho osobu a je ochotný sa dobrovoľne podrobiť protialkoholickému liečbe. Poukázal na motív konania poškodenej pokiaľ ide o podanie trestného oznámenia, ktorým sledovala to, aby sa podrobil protialkoholickému liečeniu. Je prvotrestaným páchatelom a aj preto nie je potrebné mu ukladať nepodmienečný trest odňatia slobody. Navrhol, aby krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. b), d), e) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a aby mu sám v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. uložil podmienený trest odňatia slobody s probačným dohľadom za súčasného uloženia primeraných obmedzení a povinností. Alternatívne požiadal, aby mu bol uložený miernejší trest, ako mu bol uložený v napadnutom rozsudku. Odvolanie prokurátora podané v jeho neprospech navrhol ako nedôvodné zamietnuť.

K odvolaniu obžalovaného sa vyjadril prokurátor tak, že sa nestotožňuje s odvolacími námietkami obžalovaného. Obžalovaný sa skutku dopustil v stave zmenšenej príčetnosti, ktorú si privodil vplyvom alkoholu. Predpoklad pozitívneho vplyvu ochranného liečenia na neho je síce na mieste, ale nie je možné automaticky ho považovať za dosiahnuteľný. Jeho zmenšená príčetnosť nevyklučuje potrebu splnenia

účelu trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák., čo sa dá u neho dosiahnuť len nepodmienečným trestom odňatia slobody. Navrhol preto, aby odvolací súd odvolanie obžalovaného podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaniach zotrvali prítomné procesné strany na svojich písomných návrhoch a vyjadreniach. Obhajca obžalovaného zdôraznil, že aj v prípade druhu a výmery trestu je potrebné, aby bola dôsledne zvažovaná forma a stupeň týrania poškodenej. Obžalovaný má prísľub zamestnania a môže si tak zabezpečovať finančné prostriedky na svoju obživu. Obžalovaný na verejnom zasadnutí uviedol, že je mu strašne ľúto, čo spáchal matke, a je ochotný podrobiť sa liečeniu, avšak nesúhlasí s výmerou trestu. Vo väzbe je 10 mesiacov a je to na jeho psychiku veľmi ťažké. Bol by veľmi rád, kedy mu je daná možnosť napraviť sa vonku po prepustení.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací podľa § 317 ods. 1 Tr. por. na verejnom zasadnutí preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a dospel k takému záveru, že odvolanie prokurátora je dôvodné a odvolanie obžalovaného dôvodné naopak nie je.

Pokiaľ ide o procesný postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu prvého stupňa, v tomto smere nebola v odvolaniach vytykaná žiadna chyba a ani odvolací súd sám nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Výrok o vine urobil súd prvého stupňa po tom, čo postupom podľa § 257 Tr. por. prijal vyhlásenie obžalovaného o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe.

Súd prvého stupňa mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. odôvodnil tým, že obžalovaný nebol doposiaľ súdne trestaný, prihliadol na jeho vek a rodinné pomery a následky jeho konania na poškodenú, ako aj jej vyjadrenie k novej náprave obžalovaného, vzhľadom aj na podaný znalecký posudok. Prihliadol tiež na to, že obžalovaný mal podľa znaleckého psychiatrického posudku znížené rozpoznávacie, ako aj ovládacie zložky, a to na vrub požitia alkoholických nápojov. Z týchto dôvodov považoval súd prvého stupňa uloženie trestu odňatia slobody obžalovanému i len na samej dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby, t.j. vo výmere 7 rokov, za neprimerane prísne. Podľa názoru odvolacieho súdu však na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatel'a.

Pomery páchatel'a sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia. Ide teda o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu, a tiež o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citeľný. Ich význam pre mimoriadne zníženie trestu sa zhodnotí podobne ako význam okolností prípadu. Z hľadiska tohto ustanovenia sa vyžaduje, aby išlo o pomery takého charakteru, z ktorých je zjavné, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by páchatel' pocítoval podstatne citeľnejšie ako iní páchatelia. Hodnotia sa rodinné a osobné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania o treste (napr. majetkové pomery páchatel'a, jeho zdravotný stav a zdravotný stav jeho rodiny, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatel'ky a pod.).

Za pomery páchatel'a odôvodňujúce postup podľa tohto ustanovenia možno považovať viac významných pohľadujúcich okolností pri nedostatku priťažujúcich okolností, vážnu chorobu páchatel'a, závislosť mnohopočetnej rodiny páchatel'a od jeho zárobku, stav zníženej príčetnosti páchatel'a, ak nie je možný iný zákonný postup, starostlivosť páchatel'a o väčší počet osôb na neho odkázaných a pod.

Okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a môžu odôvodniť aplikáciu § 39 Tr. zák. ale len za predpokladu, že použitie zákonom ustanovenej trestnej sadzby odňatia slobody by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a zároveň by bolo možné účel trestu dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania.

Z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní, predovšetkým zo znaleckého psychiatrického posudku č. 8/2020 znalca MUDr. Ladislava Frankoviča vyplýva, že za posledných 10 rokov bol obžalovaný až 10-krát na protialkoholickom liečení v rôznych zdravotníckych zariadeniach. Nikdy neabsolvoval kompletnú protialkoholickú liečbu, pretože každú liečbu dobrovoľne ukončil a následne pokračoval v požívaní alkoholu. Problémy s alkoholom mal od 13-tich rokov a od 16-tich rokov je psychiatrickým pacientom s rôznymi diagnózami. Iba dňa 16.12.2019 sa vrátil zo vstupného pohovoru z Psychiatrickej nemocnice vo Veľkom Záluží, odkiaľ odišiel po tom, čo odmietol navrhované preliečenie na alkohol. Hneď v ten deň sa opil a „vystrájal“. Po hospitalizácii na psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou Bojnice (pri prijatí mal 3,42 promile alkoholu v krvi) bol zadržaný a vzatý do väzby. Na vyšetrení pred znalcom sa obžalovaný vyjadril, že svojich rodičov i okolie vydieral za účelom ich obmäkčenia a vydobytia si svojich záujmov. Ako svoju záľubu uviedol len pitie alkoholu. Má len základné vzdelanie, pretože pre poruchy správania bol v minulosti vylúčený z dvoch stredných škôl. Pokiaľ ide o poškodenú, znalec skonštatoval, že tá sa od januára 2019 lieči ambulantne u psychiatra aj pre negatívne správanie obžalovaného, pričom si už chcela sama aj ublížiť. Zároveň každé v skutkovej vete popisované protiprávne konanie mal obžalovaný spáchať v čase, keď bol pod vplyvom alkoholu. Jeho rodičia mu tiež pre jeho negatívne správanie v minulosti zrušili trvalý pobyt v mieste ich spoločného bydliska.

Z citovaného znaleckého posudku rovnako vyplynulo aj to, že osobnosť obžalovaného je emočne nestabilná, impulzívna, s disocálnymi rysmi, nie je schopný empatie a súcitu, má poruchu zvládnutia afektov, s pohotovosťou k agresii. Má tiež zníženú frustračnú toleranciu. Ide u neho o trvalú, celoživotnú odchýlku. Pobyt obžalovaného na slobode je podľa znalca nebezpečný pre spoločnosť, a to pre jeho závislosť na alkohole. Ním navrhované ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou by bolo podľa znalca najvhodnejšie vykonať počas výkonu trestu odňatia slobody. Znalcom pribratý konzultant - klinický psychológ vyhodnotil, že spôsob, akým obžalovaný aktuálne prezentuje svoj postoj k protialkoholickému liečeniu, má účelový charakter, pretože sa chce dostať čo najskôr na slobodu.

Odvolací súd tak prisvedčil odvolacím námietkam prokurátora, že u obžalovaného nie sú splnené zákonné podmienky pre mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. a súdom prvého stupňa uložený trest je neprimerane mierny a uložený v rozpore s hľadiskami určenými v zásadách ukladania trestov (§ 34 Tr. zák.).

Ani aplikáciu ďalšieho ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu - § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák., ako sa k nej vo svojom odvolaní vyjadril prokurátor, nepovažoval odvolací súd u obžalovaného za dôvodnú. Toto zákonné ustanovenie totiž, okrem zmenšenej pričítanosti, stanovuje ďalšie kumulatívne podmienky pre jeho aplikáciu, spočívajúce v tom, že súd má mať za to, že vzhľadom na jeho zdravotný stav by za súčasného uloženia ochranného liečenia bolo možné dosiahnuť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania.

Ďalej odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa nesprávne priznal obžalovanému aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák., t.j. že pred spáchaním trestného činu viedol riadny život. Podľa dlhodobostálenej súdnej praxe sa za „vedenie riadneho života“ považuje také správanie páchatel'a, pri ktorom dodržiava právny poriadok a ďalšie základné normy občianskej spoločnosti, plní si svoje povinnosti voči štátu aj voči spoločnosti, nezneužíva svoje práva voči spoluobčanom, nenarušuje občianske spolužitie, nedopúšťa sa trestných činov, priestupkov a iných deliktov.

Vyššie zhrnutý predchádzajúci spôsob života obžalovaného (najmä vylúčenie z dvoch stredných škôl pre jeho negatívne správanie, viacnásobné neúspešné protialkoholické liečenia, a najmä priznanie sa k tomu, že „vydieral“ nielen poškodenú, ale aj svojho otca a okolie) preukazuje, že obžalovaný dlhodobopred spáchaním trestného činu riadny život nevedol.

Vo vzťahu k odvolacím námietkam obžalovaného odvolací súd dospel k záveru, že možnosti nápravy obžalovaného sú sťažené a na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovaného je priamy výkon trestu odňatia slobody nevyhnutný. Podľa § 34 ods. 6 veta druhá Tr. zák. totiž za trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšuje 5 rokov, musí súd uložiť trest odňatia slobody, keď Trestný zákon v prípade obžalovaného inak neustanovuje.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 3 Tr. zák. trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. zák. pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Obžalovaný vyhlásením o vine „odbremenil“ prokurátora od dokazovania jeho viny na hlavnom pojednávaní, a odvolací súd preto jeho vyhlásenie zohľadnil v podobe mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 per analogiam Tr. zák., kedy mu mohol byť uložený nepodmienečný trest odňatia slobody minimálne vo výmere 4 roky a 8 mesiacov. To ale zároveň neznamená aj povinnosť súdu uložiť trest odňatia slobody v takejto výmere bez zohľadnenia iných „faktorov“ dôležitých pre určenie výmery trestu uvedených najmä v ustanoveniach § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák.

U obžalovaného odvolací súd považoval za primeraný, zákonný, spravodlivý a navyiac schopný splniť i svoj účel v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov. Len trest odňatia slobody v takejto výmere zabezpečí ochranu spoločnosti tým, že obžalovanému zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti, a vytvorí podmienky na jeho prevýchovu k tomu, aby viedol riadny život. Zároveň takýto trest vyjadruje aj jeho morálne odsúdenie spoločnosťou. To všetko aj so zohľadnením „zistej“ pohnútky obžalovaného na spáchanie trestného činu, jeho následkov v podobe dlhotrvajúceho fyzického a najmä psychického utrpenia poškodenej, či možnosti nápravy obžalovaného, i s potrebou riadneho výkonu protialkoholického liečenia.

Zaradenie obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ako tak rozhodol už aj súd prvého stupňa, je dané tým, že pred spáchaním trestného činu nebol obžalovaný vo výkone trestu odňatia slobody pre úmyselný trestný čin. Iné zaradenie obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody sa nejavilo odvolaciemu súdu ako dôvodné (§ 48 ods. 4 Tr. zák.).

Z takto rozvedených dôvodov preto odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v celom výroku o treste odňatia slobody. Následne rozhodol pri splnení zákonných podmienok uvedených v § 322 ods. 3 Tr. por. týmto rozsudkom o „sprísnení“ trestu obžalovanému, pričom výroky o vine a o ochrannom liečení v rozsudku súdu prvého stupňa zostali týmto zrušením nedotknuté. Odvolanie obžalovaného napokon zamietol ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.